

29.04.2025

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta

MmV@eduskunta.fi

HE 21/2025 VP

ASiantuntijalausunto

SLC kiittää mahdollisuudesta esittää asiantuntijalausuntonsa hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi metsästyslain 41 §:n muuttamisesta. SLC pitää tärkeänä, että suurpetopolitiikkaa kehitetään tavalla, joka turvaa sekä lajien suojelun että maaseudun asukkaiden turvallisuuden, elinkeinotoiminnan ja yhteiskunnallisen hyväksyttävyyden. Metsästyslain muutos ja sen tavoitteena oleva suurpetojen kannanhoidollisen metsästyksen mahdollistaminen on maaseudun elinvoiman ja sosiaalisen hyväksyttävyyden kannalta kriittinen kysymys. SLC haluaa lausunnossaan esittää huolensa siitä, että käsittelyssä oleva esitys ei riittävällä tavalla täyttäisi niitä oikeudellisia ja käytännöllisiä edellytyksiä, jotka Euroopan unionin lainsäädäntö ja kansallinen oikeuskäytäntö edellyttävät. SLC näkee, että lainsäädännön valmistelussa on huomioitava kaikki kolme suurta petoeläintä karhu, ilves ja susi. Täten on tärkeää, että lainsäädännön muutokset takaavat kaikkien kolmen lajin kannanhoidollisen metsästyksen. Erityistä huolta aiheuttaa suden tilanne. SLC haluaa täten asiantuntijalausunnossaan painottaa tarvetta tarkentaa lainsäädäntöä entisestään, jotta lupahakemukset voivat täyttää tarvittavat kriteerit.

SLC korostaa, että erityisesti susikannan kohdalla on otettava vakavasti huomioon kansalaisten kokemus turvattomuus, tuotantoeläinten suojelun vaikeudet sekä turvallinen metsästyskoirien pito. Näitä ei ole mahdollista hallita pelkillä vahinkoperusteisilla poikkeusluvilla, vaan tarvitaan ennakoivaa ja suunnitelmallista kannanhoidoa myös metsästyksen keinoin. Sosiaalisesti katsoen suurpetotilanne Suomessa ei ole kestäväällä perustalla. Täten SLC näkee, että taloudellisten, sosiaalisten ja kulttuuristen tekijöiden vahvempi huomioiminen kaikessa suurpetojen lainsäädännössä ei ainoastaan poikkeuslupamenettelyssä on välttämätöntä. Tämän vuoksi SLC kannattaa MTK:n ehdotusta, jonka mukaan näiden näkökohtien huomioon ottamisesta säädettäisiin erillisessä lain pykälässä.

Vaikkakin lainsäädännölliset uudistukset ovat oikean suuntaisia ilmaisee SLC kuitenkin epävarmuutensa siitä, että lakiesitys esitettyssä muodossa ei välttämättä ratkaise kaikkia juridisia ongelmia kannanhoidollisen metsästyksen mahdollistamiseksi. Keskeinen haaste on ollut poikkeuslupien puutteellinen perustelu, erityisesti hyväksyttävän päämäärän osalta. SLC pitää hallituksen esityksessä ehdotettua mallia, jossa Maa- ja metsätalousministeriölle annetaan asetuksenantovaltuus määritellä suotuisan suojelutason viitearvo haasteellisena. Tällainen järjestely siirtää keskeiset päätökset pois eduskunnan käsistä. On kuitenkin selvää, että suotuisan suojelutason määrittely on olennainen osa poikkeuslupan laillisuusarviointia. Tästä syystä arvon määrittelyn kriteerien tulee perustua lakiin, ei asetukseen. SLC kannattaa MTK:n ehdotusta suotuisan suojelutason viitearvon määrittämisen periaatteiden säätämisestä laissa. Riittävän tieteellisen perustan takaamiseksi on ensiluokkaisena tärkeää, että kannan viitearvot jyvitetään kannanhoidoalueille, jolloin paikallisesti tiheää susikantaa voidaan perustellusti hoitaa kannanhoidollisella metsästyksellä.

SLC haluaa painottaa, että kannan suotuisan suojelutason viitearvo on tärkeä käsite myös suden mahdollisen direktiivin liitesirron jälkeen. Lisäksi mahdollinen direktiivisiirto johtaisi metsästyslain muutokseen. SLC korostaa, että tämä olisi suotuisa tilanne puuttua tässä käsittelyssä puolitiehen jääneisiin ehdotuksiin. Esimerkiksi poikkeuslupien valitusoikeuden rajoittaminen alueella toimintaa harjoittaviin toimijoihin sekä valituksien kiireellinen käsittely sujuvoittaisivat poikkeuslupien mahdollista toimenpanoa. SLC haluaa myös

esittää mallia, jossa poikkeuslupien myöntämiseen vaaditun aineiston ja tiedon tuottaminen asetettaisiin poikkeuslupien päätöksiä tekevän viranomaisen tehtäväksi. Tällöin menetelmä olisi lähempänä Ruotsin mallia, jossa suden kannanhoidollinen metsästys on ollut mahdollista. Lisäksi SLC kokee tarpeelliseksi säätää selkeämmin kannanhoitosuunnitelmien laadinnasta ja sisällöistä. Selkeät raamit kannanhoitosuunnitelmille tukisivat niiden juridista roolia ja takaisi eri lajien samanvertaisemman kohtelun. Samoin SLC haluaa korostaa kanta-arvioiden jatkuvaa parantamista, jotta lajien metsästyksen mitoitus aina voidaan tehdä mahdollisemman tarkkaan dataan perustuen.

Osana tulevaisuuden kehitystarpeina SLC näkee tarpeelliseksi uudistaa sekä Riistahallintolaki että Riistavahinkolaki. Nykyisellään suden hyökkäyksestä saatava korvaus kattaa laskennallisen eläimen arvon. SLC kokee perustelluksi, että korvattaviksi kuluiksi kuuluisi saada myös suurpedon hyökkäyksestä ja eläimen kuolemista johtuvat suorat lisäkulut.

SLC muistuttaa, että nyt käsiteltävä lakimuutos on tärkeä tilaisuus ratkaista pitkäaikainen sääntelyongelma, joka on estänyt kannanhoidollisen metsästyksen toteuttamisen erityisesti suden osalta. On tärkeää, että laki tehdään kunnolla nyt, kun aiheeseen on poliittinen tahto. Laki, joka ei ratkaisisi suurpetojen kannanhoidollisen metsästyksen ongelmia, johtaa jälleen oikeusriitoihin ja epäluottamukseen järjestelmää kohtaan. Vain selkeä ja oikeusvarma laki voi turvata niin suurpetojen sosiaalisesti kestävä politiikan kuin ihmisten arjen turvallisuuden.

SVENSKA LANTBRUKSPRODUCENTERNAS CENTRALFÖRBUND SLC R.F.

Mats Holmgård
Metsäasiamies